

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadno vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dva nova ministra.

Nedavno se je tostransko ministerstvo pomnožilo za dva člana, in sicer se je ustanovilo čisto novo ministerstvo za železnice, katero je prevzel pl. Guttenberg; drugi novi minister pa je dr. Rittner, minister za Galicijo ali prav za prav za Poljake. Govorilo se je mnogo, da dobé tudi Čehi takega ministra, a dozdej se to ni zgodilo, čeravno bi bilo bolj potrebno, ker od Poljakov so itak že trije v ministerstvu, ki zavzemajo najvažnejše posle.

Grof Badeni s tem dejanjem ravno ni storil Bog ve kaj imenitnega. Če se pa oziramo na naše koristi, moramo skoro obžalovati to početje v tem oziru, da je prevzel vojak ministerstvo železnic. Pravi se, da je bil Guttenberg dober vojak in vojaške stvari dobro razume. To bi bilo že dobro, a imel bo tudi drugo nalogo. Vlada hoče, kolikor možno, poddržaviti razne železnice in tukaj bo treba, da bo novi minister pazil, da ga zviti zastopniki teh železnic, večinoma židi, ne dobé med prste na škodo davkopláčevalcev. Potem se pa tudi slišijo vesti, da nagiba na liberalno stran, in tako smo težko kaj dobrega dobili. V sedanjem ministerstvu sedi do sedaj tako samo eden le včasih odločen katoličan. V mislih imamo poljedelskega ministra in njegovo delovanje nasproti krščansko-socijalni stranki.

V poljskem ministru si je dobil grof Badeni en glas več, torej večji upliv v ministerstvu. Če bi se tudi lahko veselili, da vlada enkrat tudi nekaj slovanskih ministrov, vendar smo nezaupni, da so sami Poljaki; in da bo Galicija vlekla največji dobiček iz tega, ni treba posebej poudarjati. Kot malenkost bi bilo to: Novo ministerstvo za železnice ima uradni jezik seveda nemški, le za Galicijo se sme rabiti izključno poljski jezik; zakaj bi pa tudi to drugim deželam ne veljalo? Nadalje pa je razburilo uradnike novega ministerstva, da je Guttenberg izjavil, da bi uradniki ne smeli zavidni biti onim, katerim v večji meri sije solnce sreče in da bi vendar vse svoje moči zastavili svoji službi. To je vsekako čudno. Z drugimi besedami bi se dalo reči: »Ljubi uradniki, nič ne gledajte na to, če bo kdo naš »cartelj«, le pridno delajte!»

S tem, da je prevzel novo ministerstvo vojak, kaže se nekako naravno na to, da se bo v prihodnje oziralo posebno na take železnice, ki so važne za slučaj vojne. To bi tudi ne bilo napačno, če le pri tej skrbi ne bodo preveč gledali na te potrebščine, ko se vendar zmiraj poudarja mir in njegova potreba, zato bi se pa naj tudi bolj skrbelo za promet na železnicah, ki podpirajo trgovino in naj se že enkrat poddržavi, pa ne na škodo države, južna železnica, da ne bodo ravno južni kraji cesarstva najbolj prizadeti s tako visoko vozno ceno, kakor je upeljana na tej železnici. Posebno tukaj

bi naj pokazal novi minister svojo vojaško odločnost nasproti družbi, katera bo napela vse zvijace, da dobi kar največ od države; potem bodo avstrijski narodi gotovo zadovoljni z novim ministrom. — Gledé na poljskega ministra bi pa grofu Badenu priporočali, da naj ne skrbi samo za svoje rojake, ampak kolikor mogoče, zadovolji naj tudi druge narode, posebno Čehé s tem, da jim tudi dá posebnega ministra za Česko. S.

O koristi bralnih društev.

(Iz govora dr. Fr. Jurtela na zboru markovskega bralnega društva).
(Dalje.)

Drugo prašanje, o katerem bi se morali slovenski gospodarji razgovarjati in posvetovati, se nanaša na preuredbo zakona o domovinski pravici. Tudi v tem oziru se slišijo in ponavljajo pritožbe, do sedanji zakon nikakor ne zadostuje, da je krivičen posebno za kmečke občine, ker dobivajo vedno več ljudij iz mest in fabrik v preskrbljevanje, kedar jih vsled starosti nihče več ne mara. Gospodarjem primanjkuje delavcev, hlapcev, dekel, celo pastirjev, ker si mladina išče drugod za služka, ne prihrani pa si navadno nič. Mestne občine cele Avstrije smatrajo to prašanje za tako važno, da se ni le vsaka zase ž njim pečala, ampak da so imele celo skupna posvetovanja, da so storile skupne sklepe in te sklepe tudi primerno objavile.

In slovenske naše občine? Kakor je navada naša, pustile so stvar v nemar! Le redke so, ki so se v toliko spomnile svoje dolžnosti, da so podpisale in odposlale prošnjo na državni zbor, kakor se je od državnega našega poslanca sestavila in po časnikih objavila.

Prašanje o volilni pravici za nas ni manje važno. Naš položaj v državnem in deželnem zboru je neznošen; nemška nestrpnost in ošabnost izrinili in pregnali sta naše poslance iz deželnega zbora štajarskega. Ako hočemo, da si stanje zboljšamo, moramo delati na to, da se krivični volilni redi odpravijo.

Med tem, ko delavci v celi Avstriji zastavljajo vse svoje moči, da se volilni redi spremenijo, se med slovenskimi gospodarji nihče za to prašanje ne zmení, in težko bi bilo najti med njimi vsaj nekaj takih, kateri razumevajo pomen in imenitnost tega prašanja. Vsaka stranka ima gledé volilne pravice svoje posebne želje, tudi mi Slovenci jih imamo. Mi tirjamo pred vsem večje število poslancev, ker smemo to zahtevati po svoti davka, katerega plačujemo, in tudi po številu duš. Mi tirjamo občno volilno pravico; kot gospodarji pa ne moremo biti za ednako volilno pravico. Stališče pa, katero zavzemamo v tem oziru, moramo vendar enkrat svetu naznaniti; svet mora zvedeti, kake premembe si